

STROSSMAYER NA MRTVAŠKEM ODRU

DR. E. LAMPE:

JOSIP JURAJ STROSSMAYER.

OB GROBU NAJVEČJEGA JUGOSLOVANA.

Umrlo je mož, katerega ime pomeni preporod jugoslovanskih narodov. Umrlo je telo, a duh živi in dela njegova. V kripti prekrasne katedrale čakajo vstajenja njegovi zemski ostanki, a duh njegov živi med nami, vedno mlad in vedno delaven. Dokler se bo glasila slovanska beseda na zemlji, bo slavila veliko ime, ki nam pomenja krasen program za našo sedanjo in bodočo kulturo.

Strossmayer je umrl! Ves svet pozna to ime, in po tem imenu so kulturne težnje Južnih Slovanov postale del velikega svetovnega kulturnega razvoja, ki se vrši na enem najvažnejših delov sveta za bodoči napredek človeštva.

Strossmayer je deloval na meji dveh svetov. On je spajal zapadno kulturo z Orientom, ki živi v sponah starodavnih tradicij bizantinstva in islama. Zato je že na vatikanskem cerkvenem zboru zbujal po-

sebno pozornost ta ognjeviti sin onega naroda, ki je skozi toliko vekov bil predstraža krščanske misli proti azijskim navalom. „Škof od turške meje“ so mu rekli koncilski očetje, in s tem so izrekli pravi pomen njegove izredne, epohalne delavnosti, ki se je v marsičem razlikovala od drugih, ker je bil svet, v katerem je živel, tako poseben in poln tolikih kontrastov, kakor ga pač ni našlo mnogo katoliških škofov za svojo delavnost. Njegov vsestranski, bistri in nagli talent si je z ženialno odločnostjo sam začrtal pot, po kateri je hodil skozi dolgo dobo let, kakršna je prisojena le malokateremu zemljanu.

Kakor velikanski spomenik stoji njegovo ime v zgodovini teh dežel, v katerih se Vzhod in Zapad borita za nadvlado idej, narodov in kultur. Zato pa to ime ni le narodno, ni le pokrajinsko, ampak je svetovnozgodovinsko in se dviga visoko nad vsa druga imena, ki ga obkrožujejo v dolgem razvoju treh četrti stoletja. Kakor stopajo majestetične zgradbe pred oči v vsej svoji